

Algemene Broedvogels Vlaanderen (ABV): nieuwe cijfers en trends

Glenn Vermeersch & Thierry Onkelinx (INBO) - Iwan Lewylle (Natuurpunt Studie)

Bosrietzanger - Glenn Vermeersch

In het najaar wordt traditioneel werk gemaakt van de trendanalyse van de op dat moment beschikbare ABV-data. Door de inspanningen van de INBO-statistici is de verwerking helemaal geautomatiseerd en kan ze dus vrij snel worden uitgevoerd. Net zoals vorig jaar (zie Vogelnieuws 23) presenteren we hier een samenvatting van het lijvige analyse-rapport (Tabel 1).

Tabel 1: Aantal teruggemelde vogels van een bepaalde leeftijd (2KJ tot 5 KJ) per jaar

Legende: Trend= verandering in indexwaarde tussen de periode 2007-2009 en 2013-2015, Sign.: <significante afname, >significante toename, (<) mogelijk significante afname, maar gegevens nog niet toereikend, (>) mogelijk significante toename, maar gegevens nog niet toereikend, S= Stabiele Trend, NS niet significant, EU lang= gecombineerde langetermijntrend (1980-2013) voor 23 Europese lidstaten, EU kort = gecombineerde kortetermijntrend (1990-2013) voor 23 Europese lidstaten. De Europese data zijn beschikbaar op www.ebcc.info

De trend die in Tabel 1 wordt weergegeven is het procentuele verschil in indexwaarde tussen de eerste cyclus (2007-2009) en de laatste cyclus (start in 2013). Aangezien sinds december 2014 nog heel wat nieuwe gegevens werden ingevoerd, kunnen die cijfers nog behoorlijk verschillen. De richting van de waarden (toename, afname, stabiel) is echter slechts in uitzonderlijke gevallen gewijzigd.

Vaak krijgen we op INBO de vraag waarom de trends van soorten waarvan jullie op het terrein overduidelijk aanvoelen dat ze afnemen niet significant zijn. Een voorbeeld in de nieuwe reeks cijfers in Tabel 1 is de grauwe vliegenvanger. Die lijkt fors af te nemen (-44,8%), maar het cijfer is wetenschappelijk niet significant. De oorzaak hiervoor moet wellicht precies in die forse afname gezocht worden. Grauwe vliegenvangers worden stilaan dermate schaars dat ze nog maar in een klein percentage van de steekproefhokken worden vastgesteld. De steekproefgrootte wordt dus steeds kleiner. Bovendien betreft het een soort die zich erg onopvallend gedraagt en die aldus vaak gemist wordt tijdens de punttellingen. Het is voor alle soorten interessant om ook naar de Europese cijfers te kijken. Die cijfers wijken geregeld af, maar toch zal je zien dat de richting van de trend vaak gelijk loopt aan de Europese korte termijntrend.

Grauwe vliegenvanger - Koen Devos

Spotvogel - Glenn Vermeersch

Soort	Trend	Sign.	EU Lang	EU Kort
Bergeend	-13,0	NS	74	31
Blauwborst	46,1	NS	-30	17
Boerenzwaluw	-41,0	NS	-16	-20
Bonte vliegenvanger	19,4	NS	-22	-9
Boomklever	6,9	S	89	5
Boomkruiper	-14,5	NS	-6	12
Boomleeuwerik	50,9	NS	5	-7
Boompieper	3,7	S	-52	-6
Bosrietzanger	-3,8	S	14	6
Buizerd	18,1	NS	101	-2
Canadese gans	14,1	NS	-	-
Cetti's zanger	-82,5	<	417	-18
Dodaars	-7,7	S	-7	-5
Ekster	1,6	S	-3	-4
Fazant	6,6	S	44	5
Fitis	-26,6	<	-35	-12
Fuut	-38,0	NS	6	-17
Gaai	-8,5	S	30	9
Geelgors	-8,5	S	-44	-8
Gekraagde roodstaart	28,2	NS	28	41
Gele kwikstaart	-6,6	S	-51	20
Gierzwaluw	-0,7	S	-11	-7
Goudhaan	-51,5	<	-51	-36
Grasmus	-3,5	S	18	-4
Graspieper	-42,2	NS	-68	-24
Grauwe gans	73,5	NS	-	-
Grauwe vliegenvanger	-44,8	NS	-46	0
Groene specht	-26,6	<	50	1
Groenling	15,2	NS	14	-9
Grote bonte specht	34,3	>	68	13
Grote lijster	-40,4	<	-31	6
Grutto	-39,3	NS	-49	-29
Heggenmus	-22,9	<	-39	-8
Holenduif	-9,9	S	26	2
Houtduif	0,7	S	113	20
Huisbus	-22,7	NS	-64	-8
Huiszwaluw	-17,7	NS	-22	-5
Kauw	30,2	NS	34	4
Kievit	-48,6	<	-55	-21
Kleine karekiet	-8,8	S	-10	-10
Kneu	-32,4	NS	-67	-18
Koekoek	-6,0	S	-23	-4
Koolmees	-0,9	S	21	9
Kuifeend	114,3	NS	-	-
Kuifmees	-27,5	<	-51	-9
Matkop	-45,1	<	-69	-33
Meerkoet	7,2	S	31	2
Merel	-4,5	S	24	2
Nachtegaal	3,3	S	-63	12
Nijlgans	53,8	NS	-	-
Patrijs	-38,9	<	-94	-33
Pimpelmees	2,3	S	29	7
Rietgors	3,9	S	-39	-24
Rietzanger	-17,1	NS	2	4
Ringmus	-38,6	NS	-55	10
Roodborst	-21,9	<	5	-9
Roodborsttapuit	72,0	NS	19	-29
Scholekster	-7,0	S	-7	-26
Sperwer	8,2	S	-4	-27
Spotvogel	-22,3	NS	-37	2
Spreeuw	-22,0	NS	-59	-5
Sprinkhaanzanger	-54,6	NS	-61	-22
Staartmees	-41,9	<	34	-15
Stadsduif	-45,6	NS	-	-
Tijftjaf	6,5	S	91	-18
Torenavalk	-29,3	NS	-31	-4
Tortel	-58,3	<	-78	-29
Tuinfluter	-31,3	<	-20	
Turkse tortel	-21,2	NS	89	33
Veldleeuwerik	-16,6	<	-52	-13
Vink	9,6	S	7	-4
Waterhoen	-38,8	<	-27	-25
Wielewaal	-5,2	S	17	7
Wilde eend	-0,4	S	62	12
Winterkoning	-25,0	<	20	-12
Witte kwikstaart	-7,5	S	-22	-14
Wulp	55,2	NS	-42	-5
Zanglijster	-17,2	<	-7	3
Zwarte kraai	22,4	>	13	-4
Zwarte mees	-46,7	<	-7	-1
Zwarte roodstaart	-14,3	NS	58	1
Zwarte specht	-1,5	S	106	4
Zwartkop	16,7	(>)	146	29

ABV- data nu ook gebruikt voor Europese broedvogelatlas en Vlaamse Rode Lijst

De ABV-gegevens waarop dit overzicht gebaseerd is werden, samen met de Waalse monitoring-gegevens, bezorgd aan de medewerkers van EBCC (European Bird Census Council). Ze zullen gebruikt worden om de kaarten van de nieuwe Europese broedvogelatlas (te verschijnen in 2020) te vervolledigen.

Bovendien worden de gegevens momenteel ook geanalyseerd in functie van de nieuw te verschijnen Rode Lijst van vogels in Vlaanderen. Zo zie je maar dat jullie telwerk erg veel toepassingen kent! De nieuwe Rode Lijst wordt afgewerkt in 2016 en zal zeker ook besproken worden in een nummer van Vogelnieuws.

Invoer data

Zoals steeds willen we alle medewerkers bij deze nog eens oproepen je data zo snel als kan in te voeren via <http://broedvogels.inbo.be>. Jullie gegevens worden permanent gebruikt én zijn erg nuttig, dit kan niet voldoende benadrukt worden!

Dankwoord

Naar goede gewoonte is het niet meer dan normaal om alle medewerkers, tellers en regionale coördinatoren hartelijk te danken voor hun volgehouden medewerking aan dit project!

Nieuw beheerplan Kalmthoutse Heide is verschenen

In het najaar van 2015 verscheen het lijvige nieuwe beheerplan voor de Kalmthoutse Heide. Dit nieuwe plan kwam er naar aanleiding van de grote heidebrand van 2011. Het plan bestaat uit verschillende deelrapporten. De conclusies en aanbevelingen van het in de periode 2010-2014 bij INBO lopende onderzoek naar de effecten van begrazing op grondbroedende vogelsoorten werden in dit rapport geïntegreerd. De onderzoeksresultaten werden vertaald naar concrete beheermaatregelen (plaggen, timing van begrazing enz...) die kunnen ingezet worden op het terrein om soorten als boomleeuwerik en roodborsttapuit nog meer kansen te bieden. Zodra het beheerrapport wettelijk werd bekrachtigd, zal het integraal beschikbaar zijn op de website van INBO.

De resultaten van het INBO-onderzoek op de Kalmthoutse Heide kenden bovendien nog een tweede vertaling naar een groter publiek. In het naslagwerk 'Handboek voor beheerders – Europese natuurdoelstellingen op het terrein, Deel 2. Soorten' werden eveneens concrete en toepasbare aanbevelingen geformuleerd om broedvogels kenmerkend voor (droge) heidegebieden in stand te houden.

